

ENKÄTUNDERSÖKNING

**NEDSKRÄPNING,
ETT PROBLEM
I DET NORRBOTTNISKA
FJÄLLOMRÅDET**

!

**Jägareförbundet
i
Norrbotten
1995**

SVENSKA JÄGAREFÖRBUNDET

ENKÄTUNDERSÖKNING

NEDSKRÄPNING,

ETT PROBLEM

I DET NORRBOTTNISKA

FJÄLLOMRÅDET

!

Jägareförbundet

i

Norrbotten

1995

ENKÄTUNDERSÖKNING OM PROBLEM MED NEDSKRÄPNING I DET NORRBOTTNISKA FJÄLLOMRÅDET.

Inledning

Under vårvintern har uppgifter cirkulerat om att flygföretagen i det Norrbottniska fjällområdet varit förtvivlade över den omfattande nedskräpningen. Det har också gjorts gällande att detta skulle ha varit en följd av att nya regler har börjat tillämpas för upplåtelse av fiske och småviltjakt på statens marker ovan odlingsgränsen.

Jägareförbundets inställning till nedskräpning är mycket klar - den som ska kalla sig JÄGARE, ska inte lämna något skräp efter sig i naturen. Av den anledningen beslutade vi oss för att försöka få fram ytterligare information om hur situationen var i fjällområdet. Vi valde att vända oss till flygföretagen i fjällområdet med våra frågor. Orsakerna till detta val, var dels att det är frågan om en tämligen liten grupp som ändå har en mycket god insikt i hur omfattande nedskräpningen är i olika delar av fjällområdet och vilka grupper som står för den, och dels för att de ovan nämnda uppgifterna om nedskräpning sades komma just från denna grupp.

I slutet av april skickade Jägareförbundet i Norrbotten ett frågeformulär till samtliga flygföretag inom länets fjällkommuner, totalt 10 företag. Samtliga företag, utom ett, besvarade enkäten.

En sammanställning av svaren redovisas nedan, det bör dock göras klart redan här att denna redovisning inte gör anspråk på att vara något annat än en sammanställning av flygföretagens uppfattning i frågan om nedskräpningen i fjällområdet. För att få en helt korrekt bild av situationen krävs ett betydligt mer omfattande arbete.

Gammelstad den 18 maj 1995

Hans Geibrink

RESULTAT

Sammanfattning

Nedskräpningen upplevs som ett problem av majoriteten av flygföretagen. Problemet är inte nytt och det sägs ha haft en oförändrad omfattning under en lång följd av år. Införandet av det nya upplåtelsesystemet för fiske och småviltjakt anses inte ha resulterat i någon ökning av nedskräpningen.

När det gäller frågan om det finns någon grupp som står för en större del av nedskräpningen finns en enighet om att de största "syndarna" finns bland de som använder flyg, snöskoter, båt eller motorcykel för att komma ut i markerna, medan däremot vandrarna lämnar mindre skräp efter sig. Den främsta anledningen till detta torde vara att motorfordonen gör det lättare att ta med sig mycket packning, det borde dock också vara lättare för denna grupp av besökare att få med sig sina sopor hem igen. Vidare anser man att två grupper rent generellt utmärker sig i negativ riktning och det är fiskare och renskötare. Den grupp som får det högsta betyget är de som bygger och reparerar stugor och anläggningar åt myndigheter och STF.

Den typ av nedskräpning som man anser vara det största problemet är kvarlämnade plastförpackningar, glas, aluminium- och konservburkar.

På frågan hur man ska kunna komma till rätta med problemen anser man att en ökad information är viktig och att kampanjer typ "Håll fjället rent" gör nytta. Förslag finns också om högre pant på aluminiumburkar samt att ett ansvar ska läggas på flygföretagen för att deras kunder tar med sina sopor hem igen.

Avslutningsvis har länsstyrelsens fiskeenhet fått beröm för sitt initiativ att förse återförsäljarna av fiskekort med sopsäckar som de ska dela ut till fiskare och andra för att på så sätt trycka på att de ska ta hem sina sopor från fjället.

Redovisning av enkätsvar

Fråga 1. Anser ni att nedskräpningen inom ert verksamhetsområde är ett problem? JA: 5 NEJ: 3 Inget svar: 1
(Om JA, gå vidare till fråga 2, om NEJ, gå vidare till fråga 5.)

Fråga 2. Hur anser ni att problemen med nedskräpning har utvecklats ?

Problemet är; ökande 0
oförändrat 5
minskande 1
inget svar 3

Fråga 3. Vilken typ av nedskräpning anser ni vara det största problemet ?

6 svar.

Hushållssopor

Ölburkar

Fiskare sommartid som hugger björk, bygger backvalar som täcks med plastpressenningar som ofta blir kvar. Skräp som endast täcks hjälpligt och som grävs fram av djur.

Kvarlämnade plastförpackningar, glas, öl-/konservburkar etc

Plastpåsar, flaskor, burkar, pappersavfall, nedgrävda sopor som grävs fram av räv och korp.

Engångsförpackningar som inte försvinner.

Fråga 4. Finns det någon eller några speciella kategorier som står för en större del av nedskräpningen ? JA 5 NEJ 1 Inget svar 3

4b Om JA, vilka ? 5 svar.

Samerna.

Fiskare som tältat flera dagar på samma ställe. OBS!!! Gäller inte alla utan bara ett fåtal men då åren går blir spåren förskräckande, kan även gälla tältande jägare.

Den skoter- och flygburna kategorin. Samerna i många fall är duktiga på att lämna efter sig kring stugor och kåtor.

Fisketuristerna producerar betydligt mer skräp än vandrarna. Även om det bland vandrarna också finns "nedskräpare" så bär de inte med sig så mycket att lämna efter sig. Fiskarna som flyger båda vägarna brukar däremot ha med sig en hel del, och slarvar de blir det rejäla högar kvar.

De som tar sig ut med flyg, skoter, motorcykel, båt (dvs de som inte bär sin utrustning).

Fråga 5. Har ni upplevt att införandet av de nya upplåtelsesystemen för småviltjakt och fiske har medfört någon förändring när det gäller nedskräpningen? JA 0 NEJ 9

5b Om JA, hur? Inga svar.

Fråga 6. Har ni några förslag/idéer för hur man skulle kunna komma till rätta med problemen? 6 svar.

Att kommunerna ställer upp en sopcontainer vid varje flygstation, samt information till jägare och fiskare att ta hem soporna.

Vill inte folk hålla rent kring sig, gör de inte det, hur mycket man än försöker.

Folk ska sluta med att försöka gräva ned sopor. Flygkunder, skoteråkare skall transportera tillbaka dessa.

När det gäller de flygburna gästerna skall flygföretagen ta på sig ansvaret att se till att skräpet tas med hem. I övrigt tror jag att INFORMATION om miljösituationen kan hjälpa något. Någon typ av bevakning, uppföljning, PRIMÄREFFEKTEN.

Höjd pant på returförpackningar (5:-/al.burk). Information.

Upplysning och påminnelser vid stugor, efter leder, turistanläggningar och ställen där vandraren/fiskaren påbörjar sin fjällvistelse.

Övriga synpunkter: 8 svar.

Ett bra initiativ att länsstyrelsen tydligen ska tillhandahålla skräppåsar att dela ut till folk som ska ut i naturen.

När det gäller info måste man lära folk att det är ingen bra lösning att gräva ner soporna. Det dröjer inte så länge förrän skräpet är utspritt. Kommentar på fråga 2, Ökningen av nedskräpningen märktes i samband med att SKOTERN gjorde sitt intågande i var mans liv.

Ökad medvetenhet om vad ens kunder gör. Kontroll att de städar upp efter sig.

Våra resenärer uppmanas alltid före utresan att soporna skall tas hem och detta efterlevs mycket bra. Jag har ej sett någon ökning av nedskräpningen i vårt område, dvs norr om Kiruna.

Anordna tävling med bra priser, t ex jorden runt resa o likn. Myndigheterna trycker upp förtryckta vykort som finns gratis på alla anläggningar, flygföretag och liknande. Då man turistat på någon plats i fjällen och plockat med sig skräp hem (OBS ej eget) som man hittat fyller man i kortet och sänder in detta till någon myndighet med uppgifter om vad man har åstadkommit. Sedan lottas varje år ut fina priser till dessa städande turister. Förutom att många skulle uppskatta möjligheten till vinst skulle detta höja det allmänna medvetandet.

Man bör inte underskatta problemen, och ev kritik som riktas mot alla kategorier av friluftsfolk och näringsidkare, skall tas på allvar.

Jag tycker inte att man skall peka ut jägarna som större natursvin än andra, det är snarare precis tvärtom.

Ökad information, uppmana folk att ta med skräpet hem, dela ut sopsäckar mm skulle säkert ha positiv effekt.

Ny kampanj typ "Håll fjället rent".

BRA- Tomas Hederyd har ordnat så att återförsäljarna av fiskekort får sopsäckar att dela ut till fiskare och andra för att få in sopor från fjället.

Färre jägare flyger ut, allt fler använder bil och/eller båt för att nå sina jaktområden.

Vid vissa låsta renvaktarstugor går det inte att landa med hkp p.g.a. av att kringflygande skräp kan skada folk på marken och/eller helikoptern.

Fortsättningen

Glädjande nog så har jägarna fått ett ganska bra betyg från flygföretagen när det gäller att hålla rent efter sig. Men för den skull ska vi inte slå oss för bröstet och sitta nöjda. För trots allt finns det jägare som missköter sig, så vi måste bli bättre.

Antalet jägare i fjällområdet är dessutom ganska litet, exempelvis i jämförelse med antalet fiskare, och detta kan ha påverkat "betygsättningen".

I fortsättningen måste vi alla hjälpas åt och se till att vi inte bara är bra, utan att vi ska vara de som sköter sig bäst. Nöjda ska vi vara först den dag då ingen jägare lämnar något skräp efter sig när han har jagat i våra fjällområden.

De åtgärder från Jägareförbundets sida i Norrbotten som kommer att vidtas redan i år är följande;

- * Inför höstens jakt kommer samtliga jaktkortslösare i Norrbotten att göras uppmärksamma på problemet. Vi kommer då att uppmana länets jägare att gå före som goda exempel och dels ta hem sina sopor, allt från olika typer av matförpackningar till tomhylsor, och dels att gärna också ta hem skräp som andra lämnat efter sig. Jägare i övriga delar av landet kommer att få samma information via tidningen Svensk Jakt.
- * Vi kommer att kontakta våra jaktvårdskretsar och lokalorganisationer och uppmana dessa att ta upp frågan med "sina" jägare.
- * I samarbete med länsstyrelsen kommer vi att ta kontakt med i första hand fjällkommunerna för att få dessa att placera ut sopcontainrar vid flygstationer och på andra strategiska platser, där jägare och andra ska kunna lämna sina sopor.

Enkät om problem med nedskräpning.

Företag:

Basering:

Huvudsakligt verksamhetsomr.: Arjeplog Jokkmokk Gällivare Kiruna

Kontaktperson:.....

Anträffbar på tel. / (dagtid)

(Om inte raderna räcker för era svar, svara på ett separat papper)

Fråga 1. Anser ni att nedskräpningen inom ert verksamhetsområde är ett problem? JA NEJ
(Om JA, gå vidare till fråga 2, om NEJ, gå vidare till fråga 5.)

Fråga 2. Hur anser ni att problemen med nedskräpning har utvecklats ?
Problemet är; ökande
oförändrat
minskande

Fråga 3. Vilken typ av nedskräpning anser ni vara det största problemet ?

.....
.....
.....

Fråga 4. Finns det någon eller några speciella kategorier som står för en större del av nedskräpningen ? JA NEJ

4b Om JA, vilka ?

VÄND!

Fråga 5. Har ni upplevt att införandet av de nya upplåtelseystemen för småviltjakt och fiske har medfört någon förändring när det gäller nedskräpningen ? JA NEJ

5b Om JA, hur ?

Fråga 6. Har ni några förslag/idéer för hur man skulle kunna komma till rätta med problemen ?

Övriga synpunkter

Skicka frågeformuläret till Jägareförbundet i Norrbotten i bifogat svarskuvert eller faxa det till oss på fax nr 0920 - 531 01.

Tack för hjälpen !